

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:28

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:28

Torsdagen den 9 mars

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (Gymnich)

Utrikesminister Laila Freivalds

Återrapport från ministerrådsmöte den 27 februari 2006

Information och samråd inför informellt ministermöte den 10 och 11 mars 2006

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesministern med medarbetare välkomna.

Vi börjar med en återrapport från det senaste mötet.

Anf. 2 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är inte så mycket att säga om det eftersom det bara var två punkter som diskuterades vid lunch. Jag brukar ju rapportera det utöver det skriftliga. Det är fredsprocessen i Mellanöstern och det är Muhammedkariaktyrerna. Båda de frågorna är uppe igen. Därför säger jag ingenting nu utan återkommer till det.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor på rapporten?

Anf. 4 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag noterar utifrån ett riksdagsperspektiv att vi väldigt mycket har diskuterat ett behov av nationell strategi för internationella operationer. När vi hade senast sammansatt utskott talade inte minst kabinetssekreteraren väldigt varmt för att vi kanske så småningom har möjlighet att bistå det sudanesiska folket när vi eventuellt växlar ned i Liberia.

Sedan kommer Kongomissionen som en tidningsöverraskning, i alla fall för mig, och att Sverige var en av de drivande bakom den. Jag bara noterar detta. Ibland känns det lite dåligt förankrat. FN har bett EU att hjälpa till i Kongo. Jag har ingenting emot det i sak. Men det är ingenting som jag har hört.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Frågan om Kongo var uppe vid förra nämndmötet.

Anf. 6 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Då ber jag om ursäkt. Jag var inte med på det sammanträdet.

Jag kan konstatera att vi har lite olika processer i riksdagens olika utskott och det är en annan sak i EU-nämnden. Det är väl fullt naturligt.

Jag har en annan synpunkt också. När vi får återrapporterna kan vi läsa och förbereda oss. Många av de känsliga och högaktuella frågorna får vi inte del av. Det gäller det som ska rapporteras genom EU-korr. Det kommer inte oss till del. Därför vet vi bara att det har förts lunchdiskussioner om Mellanöstern, Iran och Muhammedteckningarna. Vi har inte fått någon återrapport om det. Det kanske vi får nu, men jag tycker att det är bra med en ökad skriftlig uppdatering av EU-nämndens ledamöter och suppleanter.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Det är det vi ska få snart, eller hur?

Anf. 8 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag brukar ju återrapportera från lunchdiskussionerna. Det är två frågor som kommer tillbaka igen, och eftersom det blir en fortsatt diskussion om dem kommer jag då att redovisa hur läget är.

Anf. 9 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Rent formellt är det väl ingenting som hindrar att även EU-nämnden får ta del av EU-korr-rapporteringen?

Anf. 10 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi har hittills alltid rapporterat det muntligt. Så har det varit hela tiden. Ingen har ifrågasatt det.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Det har inte funnits något krav på det. Om det finns ett krav på det får vi ta upp och diskutera det i sedvanlig ordning. Om några vill det så får vi ta upp diskussionen i nämnden först och sedan diskutera tillsammans med UD vad som är lämpliga former.

Vi godkänner återrapporten.

Vi går så in på Gymnichmötet.

Anf. 12 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nämnden har fått det så kallade herdabrevet där ordförandeskapet har angivit vilka frågor som ska tas upp vid mötet.

Mötet äger alltså rum i Salzburg den 10–11 mars. Som nämnden vet avsätter man en gång per ordförandeskap ett möte till lite mer fria och framåtblickande diskussioner. Där dras inga slutsatser.

Den första fråga som ska diskuteras vid det informella mötet är fredsprocessen i Mellanöstern. Vid det föregående Gaercmötet bekräftade rådet EU:s hållning visavi en ny palestinsk regering. Några formella rådsbeslut fattades inte då. Vi förde en lång diskussion och uttryckte stöd till kommissionens planer på att utbetala ungefär 120 miljoner euro till den palestinska myndigheten under nuvarande interimregering. De behövs för att finansiera humanitära insatser.

Vi konstaterade att Israels frysning av överföringarna av skatter till den palestinska myndigheten var en ensidig åtgärd som av många ansågs

juridiskt och politiskt tvivelaktig. Vår diskussion kommer nu i första hand att handla om hur EU bör hantera förbindelsen med den palestinska myndigheten när en Hamasledd regering så småningom tillträder. Det gäller de politiska relationerna i stort och också det omfattande biståndet till palestinierna.

Diskussionen är av informell karaktär. Inga beslut kommer att fattas vid det här tillfället.

En viktig utgångspunkt som regeringen till fullo ställer sig bakom, är att EU:s och kvartettens krav på en ny palestinsk regering gäller. Den måste ta avstånd från våld och terrorism. Den måste erkänna Israels rätt att existera. Den måste hålla ingångna avtal och överenskommelser; det gäller också fredsplanen för fred.

De kraven står fast.

Det är också självklart att förbudet mot överföring av ekonomiska medel till Hamas fortsatt ska gälla i enlighet med EU:s terroristlistning.

Innan det finns en palestinsk regering på plats och innan vi har sett vilken programförklaring den regeringen har och hur den väljer att agera är det viktigt att inte fatta några förhastade beslut. Det är vår uppfattning.

Regeringens inställning är att Sverige och EU måste göra vad man kan för att påverka utvecklingen i en positiv riktning. Det humanitära stödet till det palestinska folket måste till exempel kunna fortsätta även när en ny palestinsk regering har tillträtt.

Frågan om Israels beslut att frysa överföringarna av tullar och skatter till den palestinska myndigheten är fortsatt en viktig fråga som måste vara i fokus. Det är självfallet angeläget att Israel agerar ansvarsfullt och fullgör sina åtaganden.

Det är viktigt att EU ställer tydliga krav på en Hamasledd regering och samtidigt undviker drastiska beslut som medför risk för att den palestinska myndigheten kollapsar.

Ett beslut av EU att avbryta allt samarbete skulle till exempel kunna få förödande konsekvenser både humanitärt och politiskt. Det skulle kunna tolkas som en bestraffning av det palestinska folkets demokratiska val och det skulle undergräva EU:s ställning och trovärdighet i arabvärlden.

FN har klargjort att man inte har kapacitet att ta på sig den palestinska myndighetens uppgifter om myndigheten skulle kollapsa. En allvarlig humanitär kris riskerar att leda till ytterligare politisk radikalisering.

Häromdagen träffade jag kvartettens sändebud James Wolfensohn. Han underströk vikten av kontinuitet i kvartettens arbete. Han bad om EU:s tydliga stöd för det.

Som bekant löper Wolfensohns mandat ut den 31 mars. Det är fortfarande oklart om uppdraget kommer att förlängas.

Jag tänker ta upp den här viktiga frågan vid Gymnichmötet. Det är självfallet angeläget att det inte uppstår ett vakuum i just det känsliga läge som vi befinner oss i.

Wolfensohn tog också upp frågan om hur de israeliska överföringarna och EU:s stöd till palestinierna ska kunna kanaliseras. Vi måste finna vägar att nå fram med humanitärt och annat nödvändigt stöd och säkerställa att pengarna används till det som de är avsedda för.

Ett förslag som har kommit upp är att kanalisera stödet genom en särskild fond med koppling till Världsbanken och kvartetten, eller enbart till kvartetten. Den idén är värd att fördjupa och följa upp på något sätt.

Anf. 13 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det är rimliga ingångsvärden och förhållningssätt som utrikesministern ger uttryck för. Jag vill fråga hur man från utrikesministerns sida ser på situationen i den palestinska myndigheten framöver. Det är ekonomiskt katastrofalt, men hur bedömer vi från svensk sida den politiska utvecklingen? Vad finns det för tecken på eventuell moderation eller eventuell värre utveckling?

Så många av de ingångna avtalen har ju inte brutits ännu. Israel har förvisso inte erkänts. Det är ju svårt att analysera läget och hur den palestinska regeringen kommer att utvecklas, men det skulle ändå vara intressant att höra hur utrikesministern bedömer det.

Som framkommer av denna pm kommer det att vara svårt för EU att fortsätta att kanalisera stöd. Det handlar också om hur man ska kunna ha överblick över de medel som sänts ut. Det är svårt när vi inte har något kontor. Kontoret i Gaza är väl stängt på grund av säkerhetsläget. Hur fortsätter man att ha en översyn och ett nära samarbete givet säkerhetsläget och den ovissa situation som jag känner när jag ska försöka bedöma det politiska läget i den palestinska myndigheten?

Anf. 14 YVONNE RUWAIDA (mp):

Det är lite olyckligt att de krav som ställs känns ensidiga. Man ska ställa samma krav på båda parter. Israel ska erkänna den palestinska statens rätt till existens. De ska upphöra med brott mot folkrätten, till exempel upphöra med bosättningar och muren på ockuperad mark. Palestinierna ska erkänna Israels rätt till existens.

Man måste ställa kraven på båda parter.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Det känns på något sätt som en väldigt olycklig utveckling.

Hamas har inte erkänt Israels rätt till existens, utan man säger att det måste ske ömsesidigt. Däremot har man upprätthållit vapenvilan, den så kallade hudnan. Man följer avtal och har förhållit sig ganska lugn. Det är min bedömning av läget.

Sedan har man konflikten med de beslut som det palestinska parlamentet fattade efter valet. Det ska ju avgöras i palestinska domstolen, och vi får se hur det går och vad som händer med de besluten. Men där pågår en form av demokratisk process.

Jag tycker att det är bra att man vill gå in med bistånd. Och vad gör man? >>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 15 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr ordförande! Tack för den information vi får här. Det är en olöslig ekvation att försöka få ihop detta. Vi ska självfallet, som föregående talare sade, ställa samma krav på Israel och Palestina, men just nu diskuterar vi problemet med Hamas och Palestina i det avseendet. Det är väl därför vi fokuserar på detta just nu.

Man vill betala ut pengar till myndigheten samtidigt som myndigheten till övervägande del är Hamas, men Hamas ska inte få några pengar. Hur går detta ihop? Det går helt enkelt inte ihop. Kraven på Hamas som regeringen står bakom är högst rimliga. Den springande punkten är ju tajmningen. Vem ska ta de första stegen? Ska vi kräva att våra ståndpunkter uppfylls först eller ska vi leverera pengar först och sedan se hur det blir? Det ingen enkel situation. Det kan man bara konstatera. Jag kan inte ge något gott råd vid det här bordet. Det ska jag ärligt erkänna.

Men det jag tycker är viktigt och som jag gärna vill skicka med är att vi i Sverige och EU på något sätt försöker att stödja kvartetten och den fredsplan som är framtagen tidigare i det här sammanhanget. Det är i högsta grad rimligt att Hamas ansluter sig till den om vi ska ha något förtroende för dem, och det bör de göra innan de får del av de ekonomiska medlen. Jag inser mycket väl att de kan hämta pengar på annat håll i arabvärlden och att många i kvartetten ligger illa till i deras ögon rent allmänt och att man hellre hämtar pengar på andra ställen. Men ska det hålla i längden måste vi faktiskt hålla kvar vid den här färdplanen för fred. Den har levt en tid, och den har världssamfundets stöd. Det är rimligt att kräva att Hamas nu som ny regering rättar in sig i det ledet om de ska få pengar, och jag tycker också att det bör ske i den ordningen.

Anf. 16 AGNE HANSSON (c):

Herr ordförande! Jag tycker att det är rimliga krav som regeringen nu tänker driva, i alla fall i det första steget tills vi ser hur den regering som ska bildas kommer att formas. Det är en väldigt viktig ståndpunkt. Det kan till och med hända att det blir en koalitionsregering som tillträder. Det vet man inte ännu. Då måste man avvakta innan man vidtar några drastiska åtgärder. Jag tycker att det är rimligt att ställa de här kraven på en ny regering. Jag tycker att det är rimligt att man inte avbryter det humanitära stödet eller stödet till den palestinska myndigheten i det första steget, och kanske inte i förlängningen heller av de skäl som här också har anförts, men det är en senare fråga när vi ser hur det klarnar.

Jag begärde ordet lite grann av samma skäl som Yvonne Ruwaida, nämligen att man rimligtvis också borde rikta krav mot Israel. Mycket av det här berör också stöd till den palestinska myndigheten. För att undvika att komma i den situation som den här positionen bygger på, nämligen att man får en radikaliserings och hittar andra finansiärer som inte styr mot en fredlig lösning av detta, borde Israel också fortsätta med stödet som hittills och inte dra in det som man nu har gjort. Finns det några tankar om att också rikta krav mot den andra parten även i det här skedet?

Anf. 17 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Detta är ett diskussionsunderlag som vi har fått i dag från ordförandeskapet. Det ska stimulera till den diskussion vi ska ha under mötet. Jag måste tillstå att jag har själv ännu inte läst det. Det kom vid lunchtid. Jag får studera det senare i dag. Jag kan inte kommentera någonting som står i själva diskussionsunderlaget.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

När det gäller läget i samband med diskussionen om den regeringsbildning som pågår är det väldigt svårt att göra bedömningar i dagens läge. Det är en mycket oklar situation. Vi kan egentligen inte göra annat

än att avvakta tills det finns en regering och den regeringen formulerar sina avsikter och sin politik. Det är först då vi kan ta ställning till hur vi ska agera fortsättningsvis. Det är därför som det är så viktigt att på det här stadiet gör klart vissa ställningstaganden. Det gäller detta att vi måste fortsätta det humanitära stödet. Vi har våra krav som vi ställer på en framtida palestinsk regim. Det är det som finns på bordet i dag. I övrigt ligger bollen hos Hamas.

Man måste nog undvika att för dagen spekulera närmare kring vilka olika scenarier man kan tänka sig här. Just de spekulationerna kan ha betydelse för vad som sker på det palestinska området. Det är viktigt att det är väldigt tydligt vilka krav vi har, och ingenting annat.

Vi har också ett israeliskt val framför oss. Det påverkar en del av medlemsländernas vilja när det gäller hur man vill uttrycka kraven i förhållande till Israel. Jag tänker på vad Agne Hansson säger. Jag delar helt uppfattningen att det är väldigt viktigt att fortsätta att även formulera de krav som vi har haft hittills, och de finns kvar. Jag tror att det är väldigt viktigt att upprepa de tydliga beslut vi har fattat och vilka ståndpunkter vi har och att ingenting i dem har förändrat sig. Men det är inte möjligt att gå vidare i ställningstaganden om hur vi ska agera i den fortsatta utvecklingen, för den är beroende av vad som sker nu i samband med regeringsbildandet.

Det är som sagt inga beslut som ska fattas vid det här mötet. Vi får möjlighet att diskutera olika möjliga utvecklingar och vad de kan tänkas leda till så småningom.

När det gäller att fortsätta att göra de ekonomiska överföringarna skapar det svårigheter. Det är ingen tvekan om att det i dagens läge innebär att de kontrollmekanismer vi har för att kontrollera att pengarna hamnar där de ska måste vara extra effektiva. Man måste vidta särskilda åtgärder för att ha striktare kontrollmekanismer och villkor än dem som vi har hittills för att just säkerställa att pengarna kommer dit de ska. Det finns praktiska sätt att hantera detta på. Jag vet att man diskuterar möjligheten att helt enkelt betala en del räkningar direkt, till exempel elkostnaderna för elförsörjningen och annat sådant.

Den situation som vi befinner oss i och oklarheterna gör det extra viktigt att kvartetten är samlad och att Wolfensohn har möjlighet att fortsätta sitt arbete eller i vart fall att det kontoret under ledning av vem det vara månne, Wolfensohn eller någon annan, har möjlighet att fortsätta sitt arbete.

Jag håller fullkomligt med om att stödet till kvartetten och till fredsplanen, det som finns på plats och gör det möjligt att föra den här frågan vidare framåt, måste kunna fortsätta att fungera. Men vilka nya beslut vi måste fatta med anledning av hur utvecklingen blir måste vi avvakta med.

Anf. 18 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag till tacka utrikesministern för svaret. Även situationen i Israel är naturligtvis väldigt svår. Det är val där i slutet av mars. Det är mycket klokt att inte just nu blanda sig i detta. Att det internationella samfundet agerar samfällt bidrar ju till att ställa de här tydliga kraven på vad som gäller. Att jag uttalade mig positivt om utrikesministerns inledning och också om det här papperet vi har fått ta del av beror just på att det analy-

serar problemen för det fall att den tillkommande palestinska regeringen inte uppfyller de tydliga villkor som hela tiden har ställts och hur det då blir väldigt svårt att hjälpa det palestinska folket.

Det är därför man talar om att de pågående programmen, som ju riktar sig direkt till den palestinska myndigheten, inte blir möjliga att fullfölja. Här finns också en väldigt bra analys av att man vill fortsätta det humanitära samarbetet, men i övrigt håller man det väldigt öppet just för att man vill visa att man menar allvar med de mycket tydliga och högst relevanta krav man ställer på den palestinska myndigheten. Det är väldigt mycket pengar som Europas skattebetalare nu är beredda att bidra med för att göra en återuppbyggnad.

Jag tycker att ingångsvärdet för diskussionen är väldigt klokt. Det visar också på att de framtida möjligheterna att bistå det palestinska folket beror i slutändan väldigt mycket på hur den kommande palestinska regeringen kommer att agera. Det verkar nu som om vi har en väldigt god samstämmighet runt bordet om att agera på det sättet, vara avvaktande men också ha en beredskap att göra antingen det ena eller det andra.

Anf. 19 YVONNE RUWAIDA (mp):

Israels politik och strategi att isolera den palestinska myndigheten och den palestinska presidenten – nu finns det ingen ny regering i Palestina – är ingen ny politik och ingen ny strategi. Däremot fanns det oftast ett motstånd, en motkraft, från det internationella samfundet när man gjorde det mot den Fatahledda regeringen. Det är ingen ny strategi och ingen ny politik. Man har jobbat så hela tiden.

Nu läste jag att en israelisk minister sade att man önskar att det blir nyval i Palestina snart och att man får tillbaka Fatah. Fatah var en partner som man inte ens kunde tala med för bara några månader sedan. Det verkar som om man glömmer sin egen historia. Man glömmer hur man behandlade Fatah. Att man aldrig fortsatte fredsprocessen med Fatah var kanske också en anledning till Hamas seger.

Jag anser inte att kvartetten är samlad. Det tycker jag har varit ganska uppenbart. För varje dag som går blir den mer och mer osamlad. Frågan har snarast varit vilken väg EU kommer att välja. Kommer man att välja den mer amerikanska vägen eller kommer man att välja den mer ryska vägen? Jag tror att det som skulle behövas för att komma vidare är att ett europeiskt land bjuder in Hamas och har ett möte. Det kommer att väcka starka känslor, precis som det gjorde när Olof Palme bjöd in Yasir Arafat, men jag tror att det är det som behövs. Ett sådant initiativ skulle verkligen behövas. Det skulle kunna vara ett frö till en förändring av hela Israel–Palestina-frågan och en riktig fred i framtiden.

Jag fick det här dokumentet för bara en halvtimme sedan, och jag hade tur. Jag hade inget möte innan, så jag hann läsa det.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Nu säger utrikesministern att det inte är något beslut som ska fattas på det här mötet utan det är bara en diskussion. Jag hoppas att det blir så och att man inför ett beslut även här i Sveriges riksdag förankrar vad det beslutet ska vara. Jag tycker att det är olyckligt om man sänder i väg den här signalen från EU. Det visar att man någonstans har börjat välja en väg och inte att man avvaktar.

2005/06:28

9 mars

Anf. 20 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Ordförande! I Vänsterpartiet tycker vi att det är viktigt att man försöker ha en balanserad hållning som utgår från den ojämlika situation som finns i området för närvarande. Det är ändå inte två likvärdiga parter som befinner sig i konflikt med varandra. Det är Israel som är ockupant och dessutom den helt överlägsna makten, sett både i militära och ekonomiska termer. Det är viktigt att titta på det.

Att rikta krav mot Israel är viktigt. Jag tycker att det är bra att utrikesministern påpekar att de kraven ligger fast, att man tydliggör det. Det är inte ofta vi ser det i skriftliga dokument, och det är inte ofta vi hör utrikesministern säga det. Men det tror jag att man måste tydliggöra i det här läget.

Man får absolut inte avbryta det humanitära stödet till Palestina i nuvarande situation. Däremot måste man hitta kontrollmekanismer så att pengarna kan användas på rätt sätt, det är viktigt, så att vi verkligen vet att de kommer till dem som behöver pengarna.

Anf. 21 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är värdefullt att vi kan fortsätta diskutera den här frågan. Det är väldigt många frågor vi har och det är lätt att ställa dem. Men det är väldigt lite svar vi kan ge i dag. Det kanske vi får återkomma till.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Ja, det är ett informellt möte.

Vi går vidare till nästa fråga.

Anf. 23 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nästa fråga handlar om Muhammedkarikatyrerna. Nu när vi börjar få lite perspektiv på det som har inträffat verkar regeringen för att EU ska fokusera på framåtsyftande ansträngningar. Det var också den viktigaste slutsatsen vid föregående Gaercmöte. Vid Gymnichmötet får vi tillfälle att följa upp hur EU kan använda de olika dialogmöjligheter som står till buds, för vi behöver förbättra relationen till den muslimska världen.

Turkiets utrikesminister, Abdullah Gül, kommer att medverka vid lunchen. Han kommer att hålla ett inledningsanförande om erfarenheter av dialog mellan kulturer. Det faller sig naturligt att särskilt då framhålla Anna Lindh-stiftelsens funktion som ett forum för interkulturella och interreligiösa utbyten.

Om det kommer att finnas utrymme kommer jag själv att hänvisa till den svenska regeringens goda erfarenheter av dialog med de muslimska samfundet här i Sverige.

Jag återkommer också till den här diskussionen eftersom vi har ytterligare en punkt som egentligen rör samma fråga. Det är dagordningspunkten Allians för civilisationer.

Vid en eventuell diskussion om ett ökat samarbete mellan EU och OIC kommer jag att välkomna ett sådant ökat samarbete. Ett sådant samarbete bör syfta till ökad tolerans, dialog och förståelse. Men utgångspunkten måste vara att det är de grundvärden som kommer ur FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna som vi ska ha som utgångspunkt för vårt samarbete.

Anf. 24 CARL B HAMILTON (fp):

Det här är ju ett diskussionsunderlag, så statusen är lite oklar. Det som jag säger får väl vara det Folkpartiet skulle säga om och hur man skulle reagera på det här papperet>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Jag tycker också att det som utrikesministern nämnde ska stå, nämligen att det i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, artikel 18, står utförligt om religion och religionsfrihet. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Sedan har vi frågan om kränkning av religioner. Då är man ute på djupt vatten. I själva verket är det man efterfrågar demokrati och att deklarationerna för mänskliga rättigheter och yttrandefrihet uppfylls. Ska man börja tala om att man ska ha respekt för religioner kommer man in på frågan vad som är en religion. Är det de stora religionerna? Andra, mer obskyra och mindre accepterade religioner, är det mer fritt fram att häda och kritisera. Det fungerar helt enkelt inte. Ska religioner som är mer fundamentalistiska kunna bli föremål för mer kritik än andra? Att diskutera förbud mot kränkning går inte. Det är som jag tror Nalin Pekgul har sagt i en artikel, man måste få kritisera och häda religioner, annars ger man carte blanche till intolerans och fundamentalism.

Jag tycker också att man i de här sammanhangen ska framhäva att yttrandefrihet och demokrati naturligtvis hänger ihop, men yttrandefriheten är ju den svaga partens vapen. Svensk arbetarrörelse hade varit chanslös om agitatorerna i början bara hade fått säga det som sades i de fina salongerna. Det hade aldrig blivit någonting. Därför är yttrandefriheten så fullständigt fundamental för att demokrati och mänskliga rättigheter ska kunna få genomslag i nästa steg. Därför tror jag att vi måste sätta det i fokus och inte ta oss förbi det genom att avstå från att nämna denna fullständigt grundläggande utgångspunkt för diskussioner om bättre relationer mellan olika stater och olika religioner.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Anf. 25 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr ordförande! Jag delar Carl B Hamiltons uppfattning i den frågan så långt att man kan gå när det gäller yttrandefrihet och tryckfrihet. Men jag tycker också att det finns ett ansvar för hur man utövar den. Man kan inte säga att fallet Danmark var särskilt lyckat när det gäller att bygga broar mellan folk och civilisationer. Det ansvaret tycker jag att man ska ha med sig också när man talar om yttrande- och tryckfrihet.

Men jag har en fråga när det gäller åtgärderna för att på något sätt läka de här sårn framöver. Vi vaknade i morse till nyheterna om att regeringen, jag tror att det var Utrikesdepartementet, har skickat tre muslimska ungdomar till Mellanöstern för att fixa de här relationerna. Ungefär så fick vi höra det på nyheterna. Det är väl bra. Men jag undrar nästan om regeringen har kapitulerat i den här frågan eller lämnat walkover. Det är klart att det inte är några stora insatser. Det krävs en insats från regeringens sida i många avseenden för att engagera sig från svensk sida och

inte bara via EU. Jag skulle närmast vilja ha lite information om vad regeringen gör från svenskt håll utöver de här tre ungdomarna.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag vet inte om vi har tid att gå in på allt. Det får vara upp till utrikesministern. Vi kan inte starta en debatt om det nationella åtagandet.

Anf. 27 YVONNE RUWAIDA (mp):

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Det var till exempel en beskrivning i svenska medier om någon pakistansk demonstration där sex människor dödats. Demonstrationen handlade inte om Muhammedbilderna. Det var en demonstration mot den pakistanska regeringen och om vissa rättigheter. Och det var polisen som hade mördat sex personer i demonstrationen. Men i svenska medier såg det ut som om det var en del av Muhammedprotesterna. Svenska mediers version och europeiska mediers version av det som händer skapar ingen sanning. Det är ju tvärtom också i den muslimska världen.

Jag träffade en svensk kairobo i dag som sade: Jag skulle ha med mig en egyptier i dag, men han ville inte följa med därför att i medierna verkade svenskarna så aggressiva. Vilka bilder skapar vi? Danskar och svenskar i Egypten är inte rädda för sina liv. De är inte påhoppade. Jag menar att vi ska sätta saker och ting lite grann i ett perspektiv. Visst, det som har hänt är allvarligt, men vi ska inte förstora det på det sättet, tycker jag. Jag tycker att man kan formulera någon skrivning som nyanserar det hela.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Dessutom tycker jag att man kan lägga till en sak under det som handlar om FN. En av de saker som jag tror verkligen kan skapa ökad förståelse och ökad trovärdighet är om EU skulle driva att man faktiskt definierar terrorism. Det är någonting som kommissionären för mänskliga rättigheter tog upp. Det är problem när vi har så mycket lagstiftning och konventioner mot terrorism men vi definierar inte terrorism. Det skulle faktiskt på något sätt kunna vara en viktig politisk insats för att förändra synen på dubbelstandard och rättsäkerheten för muslimer i världen och så vidare. Det tycker jag vore bra om EU skulle driva. Det skulle vara en väldigt viktig sak.

Sedan måste jag betona, ni pratar om civilisation och det här papperet pratar om civilisation. Det är någon sorts nymodighet som verkligen skrämmar mig. Ingmar Karlsson har skrivit en bok där han i flera kapitel har dödat hela idén om civilisationen. Att prata om civilisationer är en rasistisk utfästelse. Vad är civilisation? Hur ska vi definiera de här civilisationerna? De sju civilisationer som Huntington pratade om finns inte. Någon gång var det en geografisk avdelning, en annan gång en religiös avdelning. Totalt ovetenskapligt, skulle aldrig någonsin godkännas som en uppsats eller avhandling på universitetet. Vem har definierat de här civilisationerna? Varför pratar vi i den kontexten? Vi kan prata om regioner och områden. Vi har pratat om Mena tidigare som ett område. Man kan hitta andra namn. Men att prata om civilisationer är väldigt farligt och väldigt rasistiskt.

Jag har inte heller läst den här texten, måste jag tillstå, eftersom den kom så sent>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Jag antar att det beror på att texten försöker återge den muslimska bilden, hur den muslimska världen och de som har kritiserat och reagerat på bland annat de här teckningarna ser på det hela. Det är ju inte en beskrivning som vi ställer upp på i alla delar, men vi bör ha som utgångspunkt för vår diskussion hur vi ska överbrygga de motsättningar som finns och bemöta den föreställning som finns.

När det gäller frågan om att yttrandefriheten inte finns med där utgår jag från att det beror på att om man skulle lyfta fram yttrandefrihetens betydelse i underlaget, skulle det inte räcka med några rader. Det skulle då upplevas som att det var alldeles för betydelselöst formulerat. Det är väl bättre att inte säga något om det alls och utgå från det som den självklara utgångspunkten från vår utgångspunkt när vi diskuterar de här frågorna.

Jag uppskattar mycket Carl B Hamiltons beskrivning av yttrandefrihetens betydelse för demokratiseringen av Sverige och arbetarrörelsens kamp för människors rätt och rättvisa. Så är det naturligtvis: yttrandefriheten är en oundgänglig förutsättning för demokratin. Det är en av de frågor som vi har att arbeta med när vi försöker påverka utvecklingen i världen mot ökad demokrati i de länder som fortfarande saknar den, och där är ju yttrandefriheten en av de faktorer som vi så starkt pläderar för.

Men den här diskussionen ska ju handla om på vilket sätt vi kan utnyttja de instrument som vi har till vårt förfogande för att överbrygga de olika bilderna och föreställningarna. Till exempel återkommer diskussionen om *double standards* i alla möjliga sammanhang och är väldigt svårhanterlig. Den var en av faktorerna som utlöste hela diskussionen om behovet av att förändra arbetet med mänskliga rättigheter, eftersom det hanterades som *double standards* i MR-kommittén. Vi måste komma bort ifrån det. Det finns inga *double standards*, utan vi har våra krav och vi upprätthåller dem i alla sammanhang.

Men hur ska vi få till stånd den här dialogen? EU har ju sina instrument, och de ska utnyttjas. Det är Barcelonaprocessen och Anna Lindh-institutet som vi har till vårt förfogande. Låt oss använda alla våra instrument för att överbrygga gapet som finns och undanröja missförstånd och kritiken från den muslimska världen.

När det gäller frågan vad vi gör från svensk sida och vad den svenska regeringen gör vill jag erinra om att den svenska regeringen har arbetat med den här dialogfrågan ända sedan 1994, tror jag att det var, när vi startade euroislamdialogen. När Alexandriainstitutet invigdes år 2000 var det från vår sida ett sätt att visa att vi måste skapa instrument för att verkligen kunna främja en dialog på olika nivåer i våra samhällen, mellan forskare, intellektuella av olika slag, konstnärer, ungdomar. Den institutionen fyller sin funktion. Likadant använder vi konsulatet i Istanbul och det forskningsinstitut som finns knutet till det för samma ändamål.

De tre muslimska ungdomarna som ska åka i väg är resultatet av att vi bad vårt institut i Alexandria och konsulatet i Istanbul att fundera över hur man ytterligare utifrån den situation vi har nu kunde använda sina medel och sina möjligheter. Vårt Alexandriainstitut har ju skapat nätverk i alla länder som man samarbetar med, inklusive Sverige.

Numera finns det också ett särskilt nätverk som är kopplat till Anna Lindh-institutet. Via detta nätverk kom idén upp – detta är alltså inte något som regeringen gör utan Alexandriainstitutet – att man skulle använda sig av en del av de ungdomar som man har involverat i sitt arbete och göra det möjligt för dem att resa ut i några arabiska länder. Jag vet inte om det är flera och vilka det är. Där kan de möta andra ungdomar och berätta om sina erfarenheter, hur det är att vara en ung muslim och leva i det svenska samhället, och bland annat förklara vad yttrandefriheten betyder här i Sverige och på den nivån få till stånd en dialog mellan ungdomar med olika erfarenheter. Jag tycker att det är en utmärkt idé.

Jag vet inte om någon av riksdagsledamöterna hade möjlighet att vara närvarande på Södra Teatern i måndags, då vi genomförde ett, som vi kallar det, idésamtal kring de här frågorna med deltagande av en stor panel, tolv personer, med oerhört stor kunskap. Utifrån olika aspekter fördes samtal kring det här. Det var en oerhört värdefull kväll. Hela Södra Teatern var fullsmockad med folk, och jag har fått höra efteråt att det var en lång kö utanför av människor som inte kom in. Det visar att det även hos oss finns ett starkt behov av att kunna diskutera de här frågorna. Vi kommer att fortsätta stödja initiativ av det här slaget från regeringens sida.

Men vid det här tillfället ska vi diskutera vad EU kan göra i det här sammanhanget, och EU har som sagt var också instrument till sitt förhållande.

En av de frågor som vi kommer att behöva diskutera är samarbetet i FN. Där återkommer frågan varje år när OIC har sin resolution om smärkelse av religioner, som EU ju inte har kunnat ansluta sig till beroende på bland annat yttrandefrihetssynpunkter som man har haft på resolutionen. EU har drivit en egen resolution varje gång som handlar om mänskliga rättigheter och yttrandefrihet. Någon möjlighet att på något vis samordna de två resolutionerna har jag i dag svårt att se att det finns, eftersom det finns så principiellt olika utgångspunkter i agerandet. Men vi måste naturligtvis fortsätta att diskutera och se vad vi kan hitta för vägar för att komma framåt i gemensamma ställningstaganden.

Jag håller med Yvonne Ruwaida väldigt mycket om att här är FN oerhört viktigt. FN driver ju frågan om att till exempel definiera terrorism. Det ingår i reformarbetet i FN. Ett av de ställningstaganden som man gjorde vid toppmötet i september förra året var att få till stånd en konvention om terrorism inklusive en definition av terrorism, för vi ser det som en oerhört viktig fråga. Men den är inte heller lätt att komma fram med utan är fortfarande en av de olösta uppgifter som ingår i Jan Eliassons uppdrag.

Jag har slutligen en kommentar till Yvonne Ruwaidas påpekande om civilisationer. Det var ett av ämnena för måndagens diskussion på Södra Teatern, där det från flera håll på ett mycket genomtänkt sätt påpekades att det inte finns flera civilisationer, bara en. Det tål väl kanske också att fundera över vad det är för terminologi vi använder i sammanhanget.

Anf. 29 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vill också instämma i det Yvonne Ruwaida sade om att inte förstora detta och göra det till något civilisationskrig, som även utrikesministern var inne på.

Grundproblemet i krisen som har varit är den ofrihet som människor lever under i arabvärlden. Majoriteten i de här länderna har inte deltagit i demonstrationerna, och vi vet att majoriteten i arabländerna vill ha demokrati. Opinionsundersökningar visar att demokrati är något positivt som de eftersträvar.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 30 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<Självklart ska man föra en dialog med den som man vill utbilda om hur man uppfattar att den bästa praxisen ser ut. Vi vill ju vara effektiva i det arbete vi utför. Och vi lägger ned en hel del pengar, inte minst Sverige, för att främja utbildning när det gäller mänskliga rättigheter. I allra högsta grad vill vi ha en utvärdering av på vilket sätt man gör det bäst. Det bör man naturligtvis göra i dialog med dem som man vill utbilda. Det tycker jag verkar vara ett utmärkt förslag.

När det gäller hädelse är den svenska ståndpunkten alldeles klar. Vi är inte beredda att vrida klockan tillbaka 30 eller 40 år och återinföra en hädelselagstiftning. Problemet är bara att våra närmaste grannländer har en hädelseparagraf, till exempel Danmark och många andra europeiska länder. Här finns det verkligen en mycket rik flora av lagstiftningar som ser alldeles olika ut. Men den svenska ståndpunkten är alldeles klar.

Anf. 31 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Anf. 32 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Demokratiaspekten är ju en bärande idé i allt vårt samarbete, inte minst i Barcelonaprocessen.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att vi har klarat två frågor på en timme. Det är möjligen de frågor som väcker mest engagemang. Vi kanske inte behöver ta upp alla frågor utan dem som ni kommer att uppehålla er mest omkring. Jag vet inte om det är Västra Balkan eller annat, men utrikesministern får fortsätta att berätta.

Anf. 34 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nästa punkt som vi ska diskutera är Ukraina. Det är också en fråga som vi har ett stort intresse av. Vi vill att EU har en långsiktig relation till Ukraina, och naturligtvis kan samarbetet i det korta perspektivet komma att påverkas av vad en ny regering kommer att prioritera. Men oavsett valutgång är Ukraina ett europeiskt land som det är viktigt för EU att ha goda relationer med.

Regeringen stöder Ukrainas EU-närmande, och vi arbetar för att framtida medlemskapsperspektiv ska finnas med på EU:s dagordning. Dörren för ett framtida potentiellt medlemskap tycker vi inte får stängas.

Samtidigt återstår naturligtvis ett omfattande arbete i Ukraina vad gäller reformer och fördjupande av den demokratiska utvecklingen. I det arbetet måste EU visa sitt tydliga stöd. EU spelar en viktig roll i Ukrainas fortsatta reformarbete.

När Ukraina uppfyller handlingsplanen inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken bör man kunna erbjuda ett utökat avtal som går längre än det nuvarande partnerskaps- och samarbetsavtalet, så kallat *enhanced agreement*.

Likadant skulle ett avtal om frihandel kunna verka som ett viktigt incitament för fortsatta reformer. Det är vår ståndpunkt i de här diskussionerna.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Om det inte finns några synpunkter på detta fortsätter vi till nästa fråga.

Anf. 36 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är Vitryssland, och där närmar sig presidentval. Vi kan se att trycket på det civila samhället och de demokratiska krafterna i landet fortsätter att öka. Det är djupt oroande. Valet kommer med största sannolikhet inte att uppfylla internationella krav på fria och rättvisa val. Vi måste därför ha beredskap att tydligt och konkret markera för det vitryska ledarskapet att valfusk inte kan tolereras.

Samtidigt som vi ökar trycket på regimen måste vi fortsätta att engagera oss djupare i en demokratisk utveckling i landet, och kontakterna med det vitryska samhället måste breddas. EU måste bli tydligare och mer synligt för den vitryska befolkningen. Det är viktigt att vårt engagemang sträcker sig bortom det val som äger rum den 19 mars.

Ett av de stora problemen i Vitryssland är bristen på relevant och oberoende information. Kommissionen har nu ett projekt på totalt 2 miljoner euro för ökad tillgång till fria och oberoende medier. Att det har inletts radiosändningar är väldigt glädjande, tycker vi. Den 26 februari startade sändningarna, som bland annat inkluderar informationsprogrammet *Window to Europe* som dagligen sänds både på ryska och på vitryska. Det tycker vi är mycket bra.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Nu är det bara Västra Balkan kvar, eller?

Anf. 38 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Barnsoldater var uppe förra gången, och det var Frankrike som tog upp den igen. Det är en angelägen fråga. Det är en fråga där vi har en del att bidra med.

Västra Balkan: Jag kan inleda med att säga att vi inte vet hur ordförandeskapet tänker lägga upp diskussionen om Västra Balkan och vad man förväntar sig att resultatet ska bli. Jag tänkte säga någonting om det. Så tänkte jag avsluta med att säga vilka frågor som är särskilt viktiga för Sverige i det här sammanhanget.

Diskussionen är uppdelad dels i en EU-intern del, dels i en del där utrikesministrarna från länderna på Västra Balkan också deltar. Vid de

interna diskussionerna kommer det mesta av tiden att ägnas åt Kosovo, Montenegro och kommissionens nyligen presenterade meddelande om Västra Balkan. I den här diskussionen har också Ahtisaari blivit inbjuden att delta.

Ordföranden avser att presentera ett gemensamt pressmeddelande som kan antas innehålla en bekräftelse av medlemskapsperspektivet för länderna på Västra Balkan. Det här pressmeddelandet kommer sannolikt även att ta upp de krav som ställs för ett fortsatt EU-närmande, i synnerhet samarbetet med den internationella krigsförbrytardomstolen i Haag. Innehållet i kommissionens meddelande har jag tidigare informerat nämnden om.

Sverige anser att det är av stor vikt att EU-mötet får tillfälle att informellt diskutera utvecklingen så som den nu ser ut på Västra Balkan. Vi stöder kommissionens meddelande, som ju är en fördjupning av Thessalonikiagendan. Vi menar att debatten om Balkanländerna redan har bekräftat EU-perspektivet och att den här debatten ska skiljas ut från den utvidgningsdebatt som ska äga rum senare under året allmänt om utvidgningen av EU.

Det här mötet är tillfället för EU att visa att man står fast vid tidigare gjorda åtaganden när det gäller Västra Balkan. Det är vår uppfattning.

Jag vill också nämna att jag nyligen har kommit tillbaka från en resa i regionen. Jag har blivit stärkt i de uppfattningar som jag har haft tidigare. Fortsatt EU-integration är helt avgörande för att stabilisera och utveckla den delen av Europa. Stora framsteg har gjorts, men i år kommer på många sätt avgörande händelser avgöra hur den fortsatta utvecklingen blir. Särskilt Serbien står inför stora utmaningar men även samarbete med Haag, folkomröstningen i Montenegro och framför allt Kosovofrågan, som är väldigt känslig. Men allt talar för att Kosovo får någon form av självständighet. Det går inte att bortse från att en överväldigande befolkningssmajoritet vill ha det. Samtidigt måste vi se till att vi stabiliserar Kosovo så att det inte leder till en destabiliserad del av regionen. Det kan få mycket allvarliga konsekvenser. Det finns en reell risk att Kosovofrågans hantering leder till den demokratiska regeringens fall i Belgrad.

Vid mötet kommer jag, utöver att allmänt ge stöd till kommissionens meddelande, att särskilt understryka och lyfta fram tre frågor.

För det första: Serbien är ett nyckelland i regionen. Ett radikaliserat Serbien riskerar att destabilisera även övriga delar av den här regionen. Ett Serbien som är på stadig kurs mot EU kan däremot stabilisera också sina grannar. Om Serbien gör vad EU begär i form av samarbete och färdigförhandling avtal och säkerställer goda grannskapsrelationer bör EU räkna ut handen för att stödja de demokratiska krafterna och undvika en radikalisering av Serbien. I slutet av processen måste det förstås finnas ett kandidatlands status.

För det andra kommer jag att framhålla att för att kunna genomföra EU-politiken gentemot regionen anser Sverige det vara av största vikt att EU säkerställer att tillräckliga resurser ges till det nya förmedlemskapsstödet. Det är också viktigt att fördelningen av medlen blir jämn mellan länderna och över tiden så att välståndsklyftor som kan destabilisera situationen inte uppstår.

För det tredje stöder Sverige kommissionens förslag att inleda förhandlingar om viseringsförenklingar. Det var en fråga som också togs

2005/06:28

9 mars

upp vid mitt besök. Man lider mycket av de nuvarande viseringsreglerna. Redan i år införs rejäla förenklingar för unga, för studenter, forskare och personer som bor nära EU:s yttre gräns.

Den stora frågan för länderna på Västra Balkan är dock inte viseringsrätt utan snarare frågan om när full viseringsfrihet med EU kan uppnås. Det är en lång process. Sverige skulle välkomna att man, utan att sänka kraven naturligtvis, tar fram en tydligare och mer detaljerad lista på vilka krav som måste vara uppfyllda för att uppnå viseringsförenklingar och på lång sikt full viseringsfrihet. Det gäller att skapa en process som får en rejäl hävstångseffekt för ländernas reformarbete. Det här är en sådan hävstång som måste användas.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Tack. frågor?

Inga andra frågor på dagordningen?

Anf. 40 Utrikesminister LAILA FREIVALDS: (s):

Jo, tyvärr, men jag behöver inte gå in på den. Vi har småsaker som Iran och den här alliansen mellan civilisationer, men det handlar ju i princip om samma sak som vi har talat om.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Ja, vi har haft det uppe.

Anf. 42 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag vill tacka för utrikesministerns redogörelse om Västra Balkan och ingångsvärderna. Det skulle vara intressant att få höra några rader om Iran med tanke på att det är så aktuellt.

Anf. 43 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi kommer att använda en del av tiden för att diskutera frågan om Irans kärntekniska program och de fortsatta ansträngningarna att få till stånd en lösning som gör att vi kan känna oss säkra på att Iran inte utvecklar kärnvapen. Sverige kommer vid mötet och fortsättningsvis att framhålla det stora värdet av en så bred internationell enighet som möjligt för att trycka på Iran. Om det kan upprätthållas finns det fortfarande möjligheter att Iran kan acceptera upplägget med urananrikning i Ryssland eller någon liknande spridningssäker lösning.

I går hade IAEA sitt styrelsesammanträde där man bekräftade det beslut som man har tagit tidigare om att hänskjuta frågan till FN:s säkerhetsråd. Den kommer att komma dit, och sedan kommer frågan tillbaka med förstärkt stöd från säkerhetsrådet till behandling i IAEA:s styrelse.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi utrikesministern och medarbetarna för informationen.

Innehållsförteckning

2005/06:28

9 mars

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (Gymnich) 1

Anf. 1	ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	1
Anf. 3	ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	1
Anf. 5	ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 6	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	1
Anf. 7	ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 8	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	2
Anf. 9	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	2
Anf. 10	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	2
Anf. 11	ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 12	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	2
Anf. 13	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	4
Anf. 14	YVONNE RUWAIDA (mp)	4
Anf. 15	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	4
Anf. 16	AGNE HANSSON (c).....	5
Anf. 17	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 18	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	6
Anf. 19	YVONNE RUWAIDA (mp)	7
Anf. 20	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	8
Anf. 21	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	8
Anf. 22	ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 23	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	8
Anf. 24	CARL B HAMILTON (fp)	9
Anf. 25	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	9
Anf. 26	ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 27	YVONNE RUWAIDA (mp)	10
Anf. 28	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	11
Anf. 29	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	12
Anf. 30	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	13
Anf. 31	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	13
Anf. 32	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	13
Anf. 33	ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 34	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	13
Anf. 35	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 36	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	14
Anf. 37	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 38	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	14
Anf. 39	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 40	Utrikesminister LAILA FREIVALDS: (s)	16
Anf. 41	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 42	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	16
Anf. 43	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	16
Anf. 44	ORDFÖRANDEN.....	16